

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

DO UŻYTKU
BIBLIOTECZNEGO

Egz. Nr 1W-17

pplk dypl. Teofil WÓJCIK

ZASADY FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH
PRZEZ DYWIZJĘ
(Skrypt wykładu)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOŁY
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO

036578

WARSZAWA

STYCZEŃ

1971

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

DO UŻYTKU
BIBLIOTECZNEGO

Egz. Nr

1W-17

ppłk dypl. Teofil WÓJCIK

ZASADY FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH
PRZEZ DYWIZJĘ
(Skrypt wykładu)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
KADRY SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

36578

WARSZAWA

STYCZEŃ

1971

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K.Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

Specjal. prot. 12657

DO TAKTYKI
szkoleniowej

[Redacted]

Egz.Nr... 1

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TO I SZTUKI OPERAC.

płk dypl. Tadeusz BEŁCZEWSKI

Dla wykładowców

ppłk dypl. Teofil WÓJCIK
ZASADY FORSOWANIA PRZESZKOD WODNYCH PRZEZ DYWIZJĘ

/Skrypt wykładu/

poz.pl.wyd.nr 380.

*6-egz
por. 02740/44*

WARSZAWA

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

036578

PLAN WYKŁADU

Temat: ZASADY FORSOWANIA PRZEZ DYWIZJE PRZESZKÓD WODNYCH

Cel: Zapoznać słuchaczy z zasadami organizacji i prowadzenia przez dywizję forsowania przeszkód wodnych

Czas : 2 godz./90 minut/

Miejsce: Sala wykładowa

- Pomoce naukowe:
1. Regulamin walki SZ PRL nr bibl. 010965, str 160-170
 2. Podr."Taktyka Ogólna". Szt.Gen.408/67 nr bibl. 012887, str.195-213.
 3. Biuletyn Informacyjny nr 4/88/-68 r.nr bibl. 013169, str.93-146
 4. Instr."Przeprawie czołgów pod wodą" Szkol. 264/66 nr bibl.pf 12062.
 5. Skrypt: Natarcie dywizji z pokonaniem przeszkody wodnej nr bibl. 04273.
 6. Plakaty - 5 szt
 7. Przeźrocza - 5 szt
 8. Rzutnik

ZAGADNIENIA

WSTĘP

I. OGÓLNE ZASADY FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH

1. Warunki forsowania przeszkód wodnych.
2. Sposoby forsowania przeszkód wodnych.
3. Charakterystyka odcinka forsowania dywizji.
4. Treść i głębokość zadań bojowych oraz ugrupowanie bojowe dywizji w czasie forsowania.

II. ORGANIZACJA FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH PRZEZ DYWIZJĘ

- 1, Wypracowanie decyzji i postawienie zadań bojowych.
2. Organizacja współdziałania.

III. PROWADZENIE FORSOWANIA

1. Forsowanie z marszu
2. Forsowanie z przygotowaniem w ograniczonym czasie
3. Forsowanie z planowym przygotowaniem

ZAKOŃCZENIE

BIBLIOGRAFIA

WSTĘP

Natarcie na dużą głębokość związane jest z częstym forsowaniem przeszkód wodnych. Zmusza to nacierające wojska do pokonywania ich, często pod silnym ogniowym oddziaływaniem broniących się wojsk przeciwnika.

Jeśli przeszkoda wodna jest broniona przez nieprzyjaciela, nacierający musi ją sforsować. Forsowanie jest więc natarciem połączonym z pokonaniem przeszkody wodnej, której przeciwległego brzegu broni nieprzyjaciel. Forsowanie różni się od zwykłego natarcia tym, że nacierający częścią swych sił, a niekiedy całością musi pokonać przeszkodę wodną i uchwycić przeciwległy jej brzeg pod ogniem nieprzyjaciela. Forsowanie przeszkody wodnej kończy się wtedy, gdy nieprzyjaciel nie jest w stanie prowadzić na przeszkodę wodną ognia z broni maszynowej i środków przeciwpancernych. Dalsza faza przerzucania wojsk na przeciwległy brzeg przeszkody wodnej nazywa się przeprawą. Przeprawa to zorganizowane przekroczenie przeszkody wodnej przez nacierające lub maszerujące wojska.^{x/}

Bardziej dokładnym określeniem terminu "przeprawa" jest następująca definicja: "Przeprawa" jest to określony rejon lub miejsce, w którym są uruchomione i funkcjonują jednorodne środki przeprawowe /np. desantowe, promowe itp./ służące do przewiezienia /przerzucania/ na przeciwległy brzeg ludzi, sprzętu bojowego, transportowego i środków materiałowych danego pododdziału, oddziału i związku. Przeprawa obejmuje zarówno funkcjonujące na przeszkodzie środki przeprawowe oraz bezpośrednio przyległe do tej przeprawy wszelkie urządzenia niezbędne do zapewnienia sprawnego funkcjonowania tej przeprawy.

Wysokie tempo działań zaczepnych, głębokie ugrupowanie bojowe oraz częstotliwość występowania przeszkód wodnych spowodują, że dywizja w ciągu doby zmuszona będzie forsować kilka rzek /kanałów/ o różnej szerokości.

I. OGÓLNE ZASADY FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH

1. Warunki forsowania przeszkód wodnych

Znaczenie przeszkód wodnych w działaniach bojowych wojsk zależy w dużym stopniu od ich właściwości hydrograficznych i fizyczno-geograficznych, to jest od szerokości, szybkości prądu,

x/ Według Małej Encyklopedii Wojskowej.

głębokości wody, charakteru dna i doliny, brzegów, przyległego terenu, klimatu i istniejących na tych przeszkodach urządzeń hydrotechnicznych.

Tabela 1

Podział przeszkód wodnych w zależności od:		
szerokości	głębokości	szybkości prądu
Wąskie do 60 m	Płytke do 1,5 m	Powolne do 0,5 m/s
Srednie 60-200 m	Głębokie ponad 1,5m	Srednie do 1 m/sek
Szerokie powyżej 200m	Bardzo głębokie ponad 5 m	Szybkie do 2 m/sek
		Szybkie ponad 2/m/sek

Dywizja może forsować przeszkody wodne w warunkach:

- zagrożenia użycia broni jądrowej /BMR/;
- stosowania broni jądrowej /BMR/.

W zależności od sytuacji dywizja może forsować przeszkodę wodną w składzie pierwszego rzutu operacyjnego armii lub w oderwaniu od jej głównych sił na samodzielny kierunek.

Współcześnie wymaga się, aby czas forsowania i przeprawy wojsk przez przeszkodę wodną wynosił dla:

- batalionów pierwszego rzutu pułku - 30-40';
- rzutu bojowego pz /pcz/ - 2 - 3 godz.;
- dywizji pierwszego rzutu armii /bez tyłów/ - 5 - 6 godz.;
- armii pierwszego rzutu frontu /bez tyłów/ - do 15 godz.

2. Sposoby forsowania przeszkód wodnych przez dywizję

We współczesnych warunkach forsowanie przeszkód wodnych może się odbywać: z marszu, z przygotowaniem w ograniczonym czasie i z planowanym przygotowaniem, gdy wojska przez pewien czas pozostają w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

1/ Z a s a d n i c z y m s p o s o b e m p o k o n y w a n i a p r z e s z k ó d w o d n y c h we współczesnych warunkach jest forsowanie z marszu.

Istota forsowania z marszu polega na tym, że odbywa się ono w toku działań zaczepnych, bez zatrzymywania się dywizji /pułku/ przed przeszkodą wodną, w takim ugrupowaniu, w jakim dywizja podeszła do rzeki oraz na zdobyciu na przeciwległym brzegu dogodnego rejonu i natychmiastowym rozwinięciu natarcia w głąb.

Dywizja może forsować przeszkodę wodną z marszu w toku rozwijania natarcia lub pościgu za nieprzyjacielem, działając w pierwszym rzucie armii lub samodzielnie, w oderwaniu od sił głównych armii.

We współczesnych warunkach dywizja powinna forsować przeszkodę wodną na szerokim froncie i przy zachowaniu maksymalnie dopuszczalnego w danych warunkach rozśrodkowania wojsk.

Utrudnia to nieprzyjacielowi przeciwdziałanie jego odwodami i wybór obiektów uderzeń broni jądrowej.

2/ Drugi sposób forsowania przez przeszkodę wodnych może się odbywać wówczas, gdy pokonanie przeszkody wodnej z marszu jest niemożliwe, organizuje się wtedy forsowanie z przygotowaniem w ograniczonym czasie.

Istota forsowania z przygotowaniem w ograniczonym czasie polega na wydzieleniu niezbędnej ilości czasu celem zorganizowania rozpoznania, systemu ognia, współdziałania, dowodzenia, zaopatrzenia oraz skoncentrowania sił i środków, które zapewniają uzyskanie zdecydowanej przewagi nad nieprzyjacielem na odcinku forsowania.

Dla zrealizowania wspomnianych przedsięwzięć potrzebna jest odpowiednia ilość czasu. Czas ten nie może być jednak zbyt długi, ponieważ nieprzyjaciel mógłby zniwelować uzyskaną nad nim przewagę. Zakłada się, że w przeciętnych warunkach czas ten na szczeblu dywizji może wynieść do kilku godzin /3-4 godzin/. Forsowanie z przygotowaniem w ograniczonym czasie będzie organizowane przeważnie wówczas, gdy forsowanie z marszu nie powiodło się.

3/ W niektórych wypadkach, gdy dywizja znajduje się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem na rubieży wodnej przez określony czas należy organizować forsowanie tej przeszkody z planowym przygotowaniem. Zasadnicza różnica między forsowaniem z przygotowaniem w ograniczonym czasie, a z planowym przygotowaniem polega na tym, że wszystkie przedsięwzięcia organizacyjne można dokonać zawczasu, po uprzednim dokładnym ich zaplanowaniu, przeprowadzeniu szczegółowego rozpoznania zarówno przeszkody wodnej, jak i systemu obrony nieprzyjaciela oraz zgromadzeniu odpowiednich sił i środków potrzebnych do forsowania. Sposób ten jest niekorzystny

z uwagi na możliwość udaremnienia przez nieprzyjaciela przygotowań do forsowania.

3. Charakterystyka odcinka forsowania dywizji

Dywizja w czasie natarcia z forsowaniem przeszkody wodnej otrzymuje odcinek forsowania, który wyznacza dowódca armii. Jeżeli dywizja działa samodzielnie w oderwaniu od sił głównych armii na określonym kierunku, wówczas najczęściej samodzielnie wybiera odcinek forsowania. Odcinkiem forsowania dywizji nazywamy odcinek przeszkody wodnej z przylegającym do niej terenem - zarówno na brzegu wyjściowym, jak i przeciwległym - odpowiednio przystosowany do przeprawy wojsk /forsowania/ w kilku najbardziej dogodnych miejscach /rejonach/ zwanych przeprawami.

Odcinek forsowania dywizji powinien odpowiadać następującym wymaganiom:

- umożliwić jednoczesne przekroczenie /pokonanie/ przeszkody wodnej przez pułki pierwszego rzutu dywizji;
- zapewnić swobodę manewru i możliwość rozśrodkowania środków przeprawowych oraz oddziałów dywizji;
- posiadać miejsca dogodne do urządzenia przepraw głównych zapasowych i pozornych;
- zapewnić dobry wgląd w głąb obrony nieprzyjaciela;
- posiadać dogodne podejścia /dojazdy/ do przeszkody wodnej.

Odcinek forsowania dywizji zazwyczaj pokrywa się z jej pasem natarcia. W ramach odcinka forsowania dywizji wyznacza się odcinki forsowania o szerokości do 10 km dla każdego pułku pierwszego rzutu dywizji.

Na odcinku forsowania dywizji organizuje się, w zależności od potrzeb, następujące przeprawy: desantowe, czołgów pod wodą, w bród lub po łodzi, przeprawy promowe /po 1-2 na pułk/, a gdy przeszkoda jest wąska /średnia/ - przeprawę mostową.

Przy wyborze i urządzaniu przepraw należy dążyć do tego, aby odległości między przeprawami wykluczała jednoczesne zniszczenie dwóch przepraw od uderzenia jądrowego o średniej mocy.

Ze względu na przeznaczenie przeprawy dzielą się na: batalionowe, pułkowe, dywizyjne, armijne i frontowe.

Armia i front organizują przeprawy ciężkie: mostowe i promowe. Natomiast dywizja i pułk organizują przeprawy: desantowe, promowe, w bród i po łodzi, a w przypadkach wąskich i średnich przeszkód - również przeprawy mostowe.

Na odcinku forsowania pułku i batalionu mogą być organizowane wszystkie wymienione wyżej przeprawy z tym, że pułk jest odpowiedzialny przede wszystkim na przeprawy desantowe w bród i czołgów pod wodą.

Ogólne zasady organizowania przepraw:

1. Armia organizuje na szerokiej przeszkodzie wodnej w w przeciętnych warunkach przynajmniej jedną przeprawę mostową a na przeszkodach średnich ilość organizowanych przepraw będzie większa.

Przeprawy armijne organizuje się na odcinkach forsowania dywizji lub na stykach dwóch dywizyjnych odcinkach forsowania.

2. Dywizja organizuje przeprawy promowe, w niektórych wypadkach organizuje również przeprawy mostowe, gdy forsowanie odbywa się na wąskich i średnich przeszkodach wodnych. Na odcinku forsowania dywizji należy dążyć do budowy przynajmniej jednego mostu.

3. Pułk organizuje przeprawy desantowe, a niekiedy w warunkach forsowania wąskich przeszkód wodnych - przeprawy mostowe /z SMT/. Niezależnie od tego organizuje 1-2 przeprawy czołgów pod wodą.^{x/}

4. Batalion wyposażony w pływające transportery opancerzone i działający samodzielnie /OW, awangarda/ organizuje przeprawę desantową samodzielnie we własnym zakresie.

W celu zapewnienia planowego wychodzenia pułków pierwszego rzutu dywizji i sprawnego przebiegu forsowania oraz wyeliminowania nadmiernego grupowania się pododdziałów pułków w pobliżu przeszkody wodnej należy wyznaczać i urządzać:

a/ Linię wyjściową.

b/ Rejon wyjściowy, w którego skład wchodzi:

- rejony zatrzymywania rzutów transportowych;
- rejony uszczelniania czołgów;
- stanowiska ogniowe środków obrony przeciwlotniczej i środków wsparcia;
- punkty obserwacyjne i stanowiska dowodzenia dowódcy dywizji;
- niezbędne ukrycia dla ludzi i sprzętu.

c/ Drogi:

- dojazdu do przepraw
- rokada przybrzeżna;
- rokada za przeszkodą wodną.

x/ Należy dążyć do tego, aby przynajmniej dla jednej - dwóch kc zorganizować jedną przeprawę czołgów pod wodą.

d/ Rejon wyczekiwania.

e/ Inne elementy, takie jak: punkt kontroli uszczelniania wozów, rejon rozmieszczenia grup ewakuacyjno-ratunkowych, przeprawowe punkty medyczne itp.

Linie wyjściowe wyznacza się 100-200 m od brzegu i jest ona przeznaczona do kierowania kolejnych pododdziałów na przeprawy.

Rejon zatrzymania /rozmieszczenia/ rzutów transportowych wyznacza się w odległości 1-1,5 km od brzegu, w ilości jeden rejon na każdy batalion znajdujących się w pierwszym rzucie pułku. W rejonie tym grupują się środki transportowe batalionu /nie przystosowane do pływania/ oczekujące na przeprawę.

Rejony /miejsca/ uszczelniania czołgów wybiera się wówczas gdy w ramach odcinka forsowania dywizji istnieją dogodne miejsca na urządzenie przeprawy czołgów pod wodą. Wszelkie zabiegi związane z uszczelnianiem czołgów przeprowadzają etatowe załogi czołgów pod nadzorem swoich dowódców, organizatorów przeprawy czołgów pod wodą. Rejony uszczelniania czołgów należy wybierać mając na uwadze należyte warunki maskowania i ochrony, swobodę manewru czołgami, dogodne dojazdy i wyjazdy z tego rejonu.

Stanowiska ogniowe środków obrony przeciwlotniczej rozmieszcza się w terenie zapewniającym osłonę rejonu wyjściowego i głównej przeprawy dywizji. Umiejscowienie stanowisk ogniowych środków obrony przeciwlotniczej w rejonie wyjściowym i na przeprawach powinno być w każdym wypadku podyktowane konkretną sytuacją, ukształtowaniem terenu, a także rodzajem środków przeciwlotniczych.

Stanowiska ogniowe artylerii wsparcia do ognia pośredniego rozmieszcza się możliwie blisko przeszkody wodnej / w odległości 2-3 km/.

Rejon wyjściowy wyznacza dowódca dywizji lub dowódca pułku /pierwszego rzutu dywizji/ w odległości 3-5 km od przeszkody wodnej. W rejonach tych rozmieszcza się drugie rzuty pułków i inne elementy ugrupowania bojowego tych pułków oczekujące na sygnał do wyruszenia na rokałę przybrzeżną /linię wyjściową/ i dalej do poszczególnych przepraw.

Należy dążyć do tego, aby wielkość rejonu wyjściowego zapewniała maksymalne rozśrodkowanie wojsk i sprzętu bojowego przed przeprawą.

przeprow.

prawa

Rejon y w y c z e k i w a n i a wyznacza dowódca dywizji dla każdego pułku znajdującego się w drugim rzucie dywizji w odległości 10-12 km od przeszkody wodnej. Rejon ten służy do zatrzymania i przygotowania pułku drugiego rzutu dywizji do przeprawy.

Oprócz tego w granicach odcinka forsowania powinny się znajdować: posterunki regulacji ruchu, przeprawowe punkty medyczne, węzły łączności, punkty wydobywczo-naprawcze, zjazdy do wody i wyjazdy na przeciwległy brzeg, linie odbijania i lądowania oraz elementy ochrony przepraw /czaty i zagrody przeciwminowe/.

4. Treść i głębokość zadań bojowych oraz ugrupowanie bojowe dywizji w czasie forsowania.

Treść i głębokość zadań bojowych w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej z marsz^u zależą od:

- warunków prowadzenia natarcia /w warunkach zagrożenia lub użycia BMR/;
- szerokości przeszkody wodnej i charakteru jej obrony;
- stopnia obezwładnienia obrony nieprzyjaciela bronią jądrową w pasie natarcia dywizji /jeżeli forsowanie prowadzone jest w warunkach użycia BMR/;
- składu, wyposażenia i położenia dywizji;
- ilości środków przeprawowych, wozów bojowych i środków transportu przystosowanych do pokonywania przeszkody wodnej;
- stopnia zorganizowania i obsadzenia obrony przez nieprzyjaciela.

Treść i głębokość zadań dywizji w warunkach forsowania może być zbliżona do treści i głębokości zadań przyjmowanych w natarciu bez forsowania. Jeżeli natarcie rozpoczyna się pokonaniem przeszkody wodnej, to forsowanie z reguły stanowi część zadania bliższego dywizji.

Dywizja rozpocznie natarcie forsowaniem przeszkody wodnej w wypadku bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem na rubieży wodnej. Jeśli przeszkoda wodna będzie pokonywana w toku natarcia w głębi obrony nieprzyjaciela, to forsowanie będzie stanowić część ogólnego zadania bojowego dywizji na dzień walki. Niezależnie od tego, czy natarcie rozpoczyna się forsowaniem lub stanowi część ogólnego zadania w toku natarcia w głębi obrony nieprzyjaciela, to zadaniem bliższym dywizji powinno być sforsowanie przeszkody wodnej. Nie należy wyznaczać zadania bliższego dywizji w pobliżu przeszkody wodnej.

1. Przykładowo treść i głębokość zadań dywizji w wypadku bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem i forsowania przeszkody wodnej w warunkach stosowania BMR mogą być następujące:^{x/}

- zadanie bliższe - sforsować przeszkodę wodną, rozbić oddziały /brygady/ nieprzyjaciela na całą głębokość dywizji pierwszego rzutu i opanować rubież zapewniającą dogodne warunki do dalszych działań.
- zadanie dnia - rozwinąć natarcie w głąb, rozbić we współdziałaniu z sąsiadami odwody korpusne nieprzyjaciela lub uderzyć na skrzydło i tyły broniącego się zgrupowania i opanować rubież /rejon/ na głębokość około 60 km;

Pułki pierwszego rzutu dywizji otrzymują zadania bliższe i następane:

- zadanie bliższe pułku - sforsować przeszkodę wodną, rozbić pododdziały brygady /pierwszego rzutu broniącej się dywizji/nieprzyjaciela, uchwycić lub zniszczyć środki napadu jądrowego i opanować rubież /rejon/ na głębokości około 8-10 km od przeszkody wodnej.
- zadania następane: - rozwinąć natarcie w głąb, rozbić we współdziałaniu z sąsiadami odwody dywizyjne nieprzyjaciela i opanować rubież /rejon/ na głębokość do 30 km lub uderzyć na skrzydło i tyły broniącego się zgrupowania w celu rozszerzenia opanowanego na przeciwległym brzegu rejonu i zapewnienie pokonania przeszkody wodnej przez siły główne dywizji.

Ponadto pułk otrzymuje kierunek dalszego natarcia na głębokość zadania dnia dywizji.

2/W wypadku pokonywania przeszkody wodnej przez dywizję w toku natarcia w głębi obrony nieprzyjaciela w warunkach użycia BMR, treść i głębokość zadania dywizji mogą być przykładowo następujące:

- zadanie bliższe dywizji - rozbić zgrupowanie nieprzyjaciela na podejściu do przeszkody wodnej, sforsować ją z marszu, zakończyć rozbicie dywizji pierwszego rzutu npla na przeciwległym brzegu i opanować rejon na głębokość 20 i więcej km oraz zapewnić warunki przeprowadzenia na przeciwległy brzeg pozostałych sił armii i rozwinięcia natarcia w głąb.
- zadanie dnia - rozwinąć natarcie w określonym kierunku i współdziałając z sąsiadami rozbić odwody korpusne, przejść do pościgu i opanować rubież /rejon/ na głębokość 60 km oraz zapewnić warunki rozwinięcia działań zaczepnych w dniu następnym.

x/ Przy omawianiu treści i głębokości zadań wykorzystać plakaty i przeźrocza.

3/W warunkach bez użycia BMR:

- zadanie bliższe dywizji (obejmuje) - rozbić nieprzyjaciela na podejściu do przeszkody wodnej, sforsować ją z marszu, zniszczyć środki masowego rażenia, rozbić siły pierwszego rzutu dywizji i opanować rejon na głębokość przynajmniej 8-10 km od przeszkody wodnej.
- zadanie następane - rozwinąć natarcie w głąb lub uderzyć na skrzydło głównego zgrupowania nieprzyjaciela, rozbić odwody dywizyjne i opanować rubież /rejon/ na głębokość 20-25 km od przeszkody wodnej.
- zadanie dnia - rozwinąć natarcie, przejść do pościgu i opanować rubież /rejon/ na głębokość 30-40 km.

Jeżeli forsowanie występuje w toku natarcia i jest treścią zadania następnego lub dnia dywizji, głębokość wyznaczanego do opanowania rejonu na przeciwległym brzegu powinna zapewnić rozśrodkowanie i rozmieszczenie całości sił dywizji i wynosić przynajmniej 20km

Ugrupowanie bojowe dywizji do forsowania z marszu tworzy się w czasie podchodzenia do przeszkody wodnej. Powinno ono zapewnić szybkie forsowanie przeszkody wodnej z marszu na szerokim froncie i narastanie sił na przeciwległym brzegu oraz ciągle rozwijanie natarcia na całą głębokość otrzymanego zadania.

Ugrupowanie bojowe dywizji podczas forsowania przeszkody wodnej zależy od zamiaru działań na przeciwległym brzegu, stopnia porażenia nieprzyjaciela bronią jądrową i innymi środkami oraz od posiadanych środków przeprawowych i możliwości przeprawy czołgów pod wodą.

W skład ugrupowania bojowego dywizji do forsowania przeszkody wodnej wchodzi zazwyczaj te same elementy ugrupowania jak w natarciu bez forsowania. Dywizja może być ugrupowana do forsowania w jeden lub dwa rzuty. Najbardziej dogodnie jest ugrupowanie dywizji w dwa rzuty. Dzięki temu zapewnia się narastanie wysiłku w głębi i manewr pułków na kierunek zarysowującego się powodzenia. Z kolei ugrupowanie dywizji w jeden rzut pozwala na sforsowanie przeszkody wodnej w najkrótszym czasie i na szerokim froncie, zapewnia jednocześnie rozśrodkowanie oddziałów i zmusza nieprzyjaciela do rozproszenia wysiłku. Takie ugrupowanie ogranicza możliwość narastania sił i wymaga dużej ilości środków przeprawowych. Jeżeli dywizja forsuje przeszkodę wodną w jednym rzucie należy tworzyć odwód w sile jednego - dwóch wzmocnionych batalionów piechoty /czołgów/.

W celu jak najszybszego podejścia do przeszkody wodnej, połączenia się z desantem powietrznym, opanowania i utrzymania przepraw i innych ważnych obiektów oraz stworzenia dogodnych warunków do sforsowania przeszkody wodnej przez siły główne - ze składu dywizji wysyła się oddział wydzielony w sile wzmocnionego pułku /zmechanizowanego, czołgów/. Powinien on być wzmocniony artylerią, pododdziałami saperów i innych rodzajów wojsk.

Pozostałe elementy ugrupowania bojowego dywizji organizuje się według tych samych zasad jak w natarciu bez forsowania. Podobne jest również ich wykorzystanie.

ROZDZIAŁ II. ORGANIZACJA FORSOWANIA PRZESZKOD WODNYCH PRZEZ DYWIZJE.

1. Wypracowanie decyzji i postawienie zadań bojowych

Forsowanie przeszkód wodnych z marszu w wysokim tempie i w skrajnie ograniczonym czasie, wymaga realizacji szeregu przedsięwzięć jeszcze na długo przed podejściem do przeszkody wodnej.

Metoda i sposób pracy dowódcy dywizji i sztabu nad organizacją forsowania zależą od:

- czasu jakim dowódca dywizji dysponuje na zorganizowanie forsowania;
- położenia dywizji i charakteru działań nieprzyjaciela na podejściu do przeszkody wodnej;
- dysponowania sił i środków do zabezpieczenia forsowania;
- charakteru przeszkody wodnej.

Po otrzymaniu zadania do forsowania z marszu dowódca dywizji przeprowadza analizę zadania, w której rozpatruje zagadnienia dotyczące użycia przez armię broni jądrowej, ilość własnych i przydzielonych środków przeprawowych, charakter przeszkody wodnej oraz miejsce i rolę dywizji w ugrupowaniu operacyjnym armii.

Po analizie zadania dowódca dywizji wydaje niezbędne zarządzenia dotyczące rozpoznania nieprzyjaciela i przeszkody wodnej oraz przygotowania sprzętu i środków przeprawowych.

Ocenę położenia dowódca dywizji przeprowadza według następujących elementów:

- a/ w ocenie nieprzyjaciela ocenia: siły i środki nieprzyjaciela oraz sposób ich przeciwdziałania w czasie podejścia dywizji do przeszkody wodnej i w toku forsowania, możliwości użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej oraz charakter obrony na przeciwległym brzegu;

- b/ w ocenie sił własnych ustala: położenie pułków przed forsowaniem, możliwości pułków pierwszego rzutu dywizji w toku podejścia do przeszkody wodnej i w czasie forsowania, sposób wykorzystania środków przeprowowych oraz jakie siły należy wydzielić do uchwycenia istniejących przepraw;
- c/ w ocenie sąsiadów powinien wyciągnąć wnioski dotyczące wykorzystania działania sąsiadów i desantu powietrznego /jeżeli taki armia organizuje/ oraz ustalić przedsięwzięcia w zakresie zabezpieczenia skrzydeł dywizji na wypadek braku sąsiadów lub gdy pozostają w tyle.
- d/ w ocenie terenu ustala: charakter przeszkody wodnej, dostępność brzegów i doliny rzeki, miejsca dogodne do urządzenia przepraw oraz możliwości deformacji terenu po uderzeniach jądrowych i zmiany charakterystyki rzeki; inne problemy związane z ustaleniem poszczególnych elementów odcinka forsowania /rejon wyjściowy, linia wyjściowa itp./.

Ocenę położenia sztab dywizji musi przygotować w warunkach skrajnie ograniczonego czasu. Stąd też od oficerów sztabu dywizji wymaga się szybkiej i zorganizowanej pracy. Ułatwia to z kolei dowódcy dywizji pracę i podjęcie decyzji w krótkim czasie.

Na podstawie analizy zadania i oceny położenia dowódca dywizji podejmuje decyzję z mapy. Powziętą przez dowódcę decyzję sztab dywizji wyraża na mapie decyzji, która jest podstawą do meldowania decyzji dowódcy armii i postawienia zadań bojowych pułkom i samodzielnym pododdziałom dywizji oraz wykonania planu forsowania.

W decyzji do forsowania dowódca dywizji określa: zamiar działań/ jakiego nieprzyjaciela i w jakiej kolejności rozbić na podejściach do przeszkody wodnej i na przeciwległym brzegu/; obiekty rażenia bronią jądrową /chemiczną/; kierunek głównego uderzenia; sposób forsowania; ugrupowanie sił i środków dywizji, odcinki forsowania i podział środków przeprowowych; ogniowe przygotowanie i wsparcie forsowania dywizji. Oprócz tego w części wykonawczej decyzji dowódca dywizji określa zadania bojowe dla pułków, dywizjonu rakiet taktycznych, artylerii i odwodów oraz główne problemy zabezpieczenia inżynieryjnego i bojowego. Ponadto dowódca dywizji powinien podać sposób współdziałania, dowodzenia i główne problemy zabezpieczenia materiałowo-technicznego forsowania.

^{decyzji}
W ~~dywizji~~ do forsowania dowódca dywizji określa: zamiar działań /jakiego nieprzyjaciela i w jakiej kolejności rozbić na podejściach do przeszkody wodnej i na przeciwległym brzegu/; obiekty rażenia bronią jądrową /chemiczną/; kierunek głównego uderzenia; sposób forsowania; ugrupowanie sił i środków dywizji, odcinki forsowania i podział środków przeprawowych; ogniowe przygotowanie i wsparcie forsowania dywizji. Oprócz tego w części wykonawczej decyzji dowódca dywizji określa zadania bojowe dla pułków, dywizjonu rakiet taktycznych, artylerii i odwodów oraz główne problemy zabezpieczenia inżynieryjnego i bojowego. Ponadto dowódca dywizji powinien podać sposób współdziałania, dowodzenia i główne problemy zabezpieczenia materiałowo-technicznego forsowania.

Na podstawie decyzji dowódca dywizji osobiście i poprzez oficerów sztabu stawia pułkom i samodzielnym pododdziałom zadania bojowe. Zadania przekazywane będą przeważnie w czasie rekonesansu. Kolejność i treść stawiania zadań bojowych jest podobna jak w natarciu w normalnych warunkach - z tym jednak, że dodatkowo określa się te zadania, które wynikają ze specyfiki forsowania przeszkody wodnej z marszu.

2. Organizacja współdziałania.

Celem współdziałania w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej z marszu jest skoordynowanie działań oddziału wydzielonego, desantu powietrznego i sił głównych dywizji z uderzeniami jądrowymi w czasie i przestrzeni, w celu jak najszybszego sforsowania rzeki oraz jak najlepszego wykonania postawionego zadania.

Współdziałanie na okres forsowania organizuje się według następujących zadań:

- rozbić pododdziałów nieprzyjaciela na podejściach do przeszkody wodnej i opanowanie przepraw przez oddział wydzielony dywizji;
- forsowanie przeszkody wodnej i wykonanie zadania bliższego dywizji;
- rozwinięcie natarcia na przeciwległym brzegu w celu wykonania kolejnych zadań.

Współdziałanie w dywizji na okres forsowania organizuje się ogólnie w czasie organizacji forsowania, a konkretyzuje w czasie podchodzenia pułków do przeszkody wodnej.

Podczas organizacji współdziałania dowódca dywizji powinien określić: obiekty uderzeń jądrowych wykonywanych w pasie natarcia i odcinku forsowania dywizji; sposoby wysunięcia oddziału rakiet i artylerii oraz środków przeprawowych do przeszkody wodnej; miejsca i czas budowy przepraw organizowanych przez dywizję /promowe

i mostowe/ oraz kolejność pokonywania przeszkody wodnej przez oddział wydzielony i pułki, sposoby maskowania przepraw; sygnały współdziałania oraz działanie poszczególnych elementów ugrupowania bojowego dywizji.

ROZDZIAŁ III. PROWADZENIE FORSOWANIA

1. Forsowanie z marszu

Dywizja przed otrzymaniem zadania do forsowania może być w rejonie wyjściowym położonym w głębi/ w drugim rzucie operacyjnym armii/ w toku natarcia lub w pościgu za rozbitym i wycofującym się nieprzyjacielem. Z powyższego wynika, że najdogodniejsze warunki forsowania zaistnieją wówczas, gdy dywizja będzie w pościgu. W pozostałych wypadkach dywizja zmuszona będzie wpierw do pokonania oporu nieprzyjaciela przed przeszkodą wodną. Następnie dopiero może przejść do pościgu i forsowania rzeki. Decydujący wpływ na forsowanie przeszkody wodnej z marszu wywiera wywalczenie przewagi ogniowej, głównie broni jądrowej i niedopuszczenie do obsadzenia przeciwległego brzegu przez wycofujące się pododdziały nieprzyjaciela. W tym celu jeszcze przed podejściem sił głównych dywizji do przeszkody wodnej, główny wysiłek broni jądrowej, chemicznej i lotnictwa skierowuje się na zniszczenie BMR i głównego zgrupowania nieprzyjaciela. Dywizja powinna zorganizować i wysadzić taktyczny desant powietrzny /śmigłowiec/ na przeciwległym brzegu przeszkody wodnej oraz wysłać oddziały wydzielone w celu opanowania istniejących przepraw lub dogodnych rejonów do forsowania.

Oddział wydzielony w sile wzmocnionego pułku /czołgów/ podchodzi do przeszkody wodnej najczęściej w dwóch kolumnach, w odstępie 3-5 km/ oddział wydzielony w mniejszym składzie w jednej kolumnie/. Unika walk z wycofującym się i broniącymi się pododdziałami nieprzyjaciela dążąc do jak najszybszego osiągnięcia przeszkody wodnej i połączenia się z desantem. Za oddziałem wydzielanym przesuwa się oddziały zabezpieczenia ruchu, środki przeprawowe i niekiedy dywizje rakiet.

Po sforsowaniu przeszkody wodnej, oddział wydzielony rozwija natarcie w głąb, niszczy pododdziały rakiet i artylerii oraz podchodzące /obezwładnione/ odwody nieprzyjaciela.

Pułki pierwszego rzutu podchodzą do przeszkody wodnej w możliwie najwyższym tempie, przyjmują ugrupowanie do forsowania bez zatrzymania i pokonują przeszkodę wodną na swoich kierunkach /odcinkach/ forsowania. Siły główne dywizji przeprawiają się na opanowa-

nych lub urządzonych przeprawach przez oddział wydzielony.

Drugi rzut dywizji należy wprowadzać do walki całością sił, przeważnie z opanowanego rejonu na przeciwległym brzegu.

W wypadku kontrataku nieprzyjaciela w czasie podchodzenia pułków pierwszego rzutu do przeszkody wodnej, dywizja powinna do ich odparcia angażować tylko część swych sił.

Natomiast siły główne dywizji powinny realizować otrzymane zadanie i dążyć do sforsowania z marszu przeszkody wodnej.

2. Forsowanie z przygotowaniem w ograniczonym czasie

Jeżeli forsowanie przeszkody wodnej z marszu nie miało powodzenia lub dywizja posiada sprawdzone dane o zorganizowaniu silnej obrony przeciwległego brzegu przez znaczne siły nieprzyjaciela - organizuje się wtedy forsowanie z przygotowaniem w ograniczonym czasie.

Bezpośrednio po powzięciu decyzji przez dowódcę dywizji do forsowania w ograniczonym czasie sztab dywizji wydaje zarządzenia do szczegółowego rozpoznania struktury obrony nieprzyjaciela, zorganizowania systemu ognia i współdziałania oraz skoncentrowania sił i środków na określonym kierunku, celem uzyskania zdecydowanej przewagi i przełamania obrony nieprzyjaciela. Uderzenia jądrowe należy wykonywać na kierunku przełamania obrony i na główne zgrupowanie nieprzyjaciela oraz środki przenoszenia BMR.

Po zrealizowaniu niezbędnych przedsięwzięć związanych z forsowaniem i wykonaniu uderzeń jądrowych, dywizja przystępuje do pokonania przeszkody wodnej. Dalszy przebieg działań nie różni się od forsowania z marszu. W każdym wypadku należy dążyć do skrócenia czasu do możliwego minimum na przygotowanie do forsowania w ograniczonym czasie.

3. Forsowanie z planowym przygotowaniem

W wypadku gdy dywizja znajduje się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem na rubieży wodnej organizuje się wówczas forsowanie z planowym przygotowaniem.

W czasie ogniowego przygotowania główne siły dywizji wchodzi z rejonów wyjściowych i wyczekiwania oraz rozwijają się na rubieży wyjściowej. Następnie szybko przesuwają się do określonych przepraw i o godzinie "G" przeprowia się fala czołowa pierwszorzutowych pułków. Wraz z falą czołową przeprowiają się na przeciwległy brzeg pododdziały inżynieryjne wyznaczone do wykonania i oznaczenia przejść w zaporach inżynieryjnych. W ślad za falą czołową przeprowiają się kolejne pododdziały pułków pierwszorzutowych i środki wsparcia.

Dalszy przebieg działań nie różni się od forsowania z przygotowaniem w ograniczonym czasie.

Zakończenie

We współczesnych warunkach forsowania przeszkód wodnych powinno być prowadzone z marszu w tempie nie mniejszym niż natarcie bez pokonywania przeszkód wodnych. Stąd też i zadania bojowe dla dywizji w zależności od sytuacji i położenia, będą w zasadzie stawiane na taką samą głębokość, jak w natarciu normalnym.

Zasadniczym sposobem pokonywania przeszkód wodnych powinno być forsowanie z marszu, bez zatrzymania działań zaczepnych i w takim ugrupowaniu bojowym, w jakim pierwszorzutowe pułki dywizji podeszły do przeszkody wodnej.

Powodzenie dywizji w natarciu podczas forsowania przeszkód wodnych będzie przede wszystkim zależało od umiejętnego i właściwego wykorzystania potęgi ognia współczesnych środków rażenia oraz możliwości środków przeprawowych. Ponadto poważną rolę odgrywa manewr sił i środków na przeprawach i przeprawami oraz umiejętne wykorzystanie wszystkich rodzajów wojsk.

OPRACOWAŁ:
ADIUNKT KATEDRY TO I SZT.
OPERAC.

ppłk dypl. T.WÓJCIK

SFRAWDZIŁ:
KIEROWNIK II KURSU WL

płk doc. dr A. BĄK

Wykonano w 6 egz.

Egz. Nr 1-6 Bibl. Szkol.

Wyk. ppłk Wójcik

Druk A.W.

Nr ks. 01938/04180/WW

Kor. H.S.

BIBLIOGRAFIA

1. Regulamin Walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja - pułk/, str. 160-170, nr bibl.010965.
2. Biuletyn Informacyjny nr 4/88 - 1968, str.93-146. nr bibl. 013169.
3. Instrukcja o forsowaniu przeszkód wodnych.Inż.111/59. nr bibl.8590.
4. Instrukcja: "O przeprawie czołgów pod wodą".Szkoł.264/66, nr bibl.pf-12062.
5. Projekt - Instrukcja forsowania przeszkód wodnych. Wyd.ASG-1966r.
6. Płk dr.Bogusław BIDZIŃSKI: "Natarcie dywizji z pokonaniem przeszkody wodnej".Skrypt ASG,nr bibl.0 4273.
7. Podr."Taktyka ogólna" Szt.Gen. 408/67, str.195-213, nr bibl. 012887.
8. Podr."Działania bojowe wojsk bez użycia broni masowego rażenia" Szt.Gen. 429/68, str.91-97 nr bibl.013278.
9. Płk dypl.M.Plikus "Uwagi o forsowaniu przeszkód wodnych". Myśl Wojskowa nr 6/68, str.24-28.
10. Instr."Zabezpieczenie inżynieryjne walki".Inż.241/69, str.53-68, nr bibl. 013832.
11. Podr. "Służba sztabów ogólnowojskowych".Szt.Gen.387/66 str 158-160.

19

